

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-332-3-21>

INTERACTION OF INSTITUTIONS OF GENERAL SECONDARY AND EXTRACURRICULAR EDUCATION IN THE CONTEXT OF SAFE AESTHETIC EDUCATION OF TEENAGERS

ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ БЕЗПЕЧНОГО ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ

Sierykh L. V. **Серих Л. В.**

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of
Theory and Methods of Educational Content
Sumy Regional Institute of Postgraduate
Pedagogical Education
Sumy, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри теорії і методики
змісту освіти
Комунального закладу Сумський
обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти
м. Суми, Україна*

Уже понад три останні роки освіта Україні перебуває в зоні викликів. Пандемія COVID-19, повномасштабна війна суттєво обмежили можливість учнів очно відвідувати заклади освіти, тим самим підштовхуючи освітан до пошуку нових форматів естетичного виховання [3]. У цих умовах заклади освіти віднаходять шляхи побудови безпечного, безбар'єрного освітнього процесу, не втративши можливості підвищення якості взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти в естетичному вихованні підлітків.

Було розроблено методику взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти в естетичному вихованні підлітків [2, с. 177–184], яка враховувала основні постулати концепції Нової української школи, а саме усвідомлення, що «першим компонентом з восьми ключових формули Нової школи є новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві, ... а процес виховання має бути наскрізним. Педагогіка партнерства має ґрунтуватися на партнерстві між учнем, учителем і батьками» [1, с. 9], але й висвітлювала основну методику взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти в естетичному вихованні підлітків й визначається за такими напрямками:

- *Розробка системи естетичного виховання.*
- *Створення або стимулювання до перетворення середовища закладів загальної середньої та позашкільної освіти за законами краси в контексті педагогічної взаємодії.*

– *Включення питань методологічного забезпечення взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти в естетичному вихованні підлітків під час організації та проведення курсів підвищення кваліфікації КЗ СОППО.*

– *Організація та проведення методичних заходів педагогічної взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти в естетичному вихованні підлітків, зокрема проведення педагогічних рад, нарад із заступниками директорів, методичних об'єднань класних керівників, учителів тощо [2, с. 177].*

Наукові розвідки також були присвячені будові моделі взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти в естетичному вихованні підлітків, яка дозволяла чинити вплив на розв'язання кола питань естетичного виховання підлітків, їх роботу в групах для вирішення естетичних завдань [4, с. 41–45].

Безпечне естетичне виховання було представлено в методиці взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти в таких позиціях:

1. Упровадження інноваційного освітнього проекту «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти». Реалізація модельних програм, яких мистецька освітня галузь має п'ять, згідно з цим в освітньому процесі використовують кілька варіантів «змішування» навчання: поєднання очної форми із дистанційною; поєднання різних форматів навчання в межах одного класу; поєднання самостійного навчання та співпраці в класі; змішування основного навчального контенту (підручників і навчальних матеріалів) із зовнішніми матеріалами (електронними ресурсами) тощо;

2. Повсякчасне використання інформаційних ресурсів; комп'ютерного обладнання, що здатне обробляти різні види інформації (поєднання в собі традиційного статичного бачення (текст, графіка) з різними видами динамічної інформації, які застосовуємо як мистецький контент (мова, поезія, музика, відеокліпи, театр, кіно, анімація тощо) – все це спрацьовує на позитивну динаміку в контексті створення безпечного естетичного виховання підлітків;

3. Застосування на уроках мистецтва різноманітних технологій, методів, актуальних технологічних засобів (смартфони, планшети, ноутбуки, мережу Fb, різноманітні сайти, блоги, голосові та відеодзвінки, текстові повідомлення, відео, відео-презентації, музичні плеєри, камера тощо);

4. Візуалізація та наочна форма подання навчального матеріалу, що сприяє мотивації до навчання та розвитку навичок самостійності, формуванню інформаційного контенту, який забезпечує протидію

російській агресії та естетичне виховання підлітків. Особливого значення в цьому контексті набуває формування та розвиток поняття «ідентичність» або «національна ідентичність».

– Діяльність освітнього ХАБУ. Застосування методики, зокрема естетичного виховання підлітків засобами взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти відбувалося у офлайн форматі у створеному в інституті (КЗ СОШПО) освітньому Хабі, основними видами діяльності якого є організація та проведення освітніх, дослідницьких, просвітницьких, соціальних, мистецьких заходів; надання допомоги учасникам освітнього процесу та окремим категоріям педагогічних працівників з питань підготовки до Національного мультипредметного тесту; використання здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі; упровадження STEM-освіти; навчання цифрової грамотності; надання методичного супроводу; забезпечення психологічної підтримки; сприяння реалізації учнівських ініціатив тощо.

Під час навчання учні оволодівають компетентностями (комплексом знань, умінь, навичок, здатностей):

– визнання державної атрибутики, символіки в державному та обрядовому значення, у декоративно-ужитковому мистецтві, зокрема ткацтві (Сумський регіон – це Кролевецьке візерункове ткацтво);

– вивчення, сприймання та аналізу-інтерпретації творів мистецтва з оновленим змістом;

– переосмислення ролі мистецьких діячів: В. Косенка, І. Стравинського, П. Сениці, М. Леонтовича, Л. Ревуцького, та інших, що дозволяє підняти мистецтво України на найвищий щабель й довести, що українське мистецтво є окрасою і перлиною світового мистецтва, а сьогодні могутньою зброєю проти російської агресії;

– проведення тематичних заходів про Україну, малу Батьківщину, застосовуючи посилення, інструменти дистанційних платформ, сервісів, сайтів «Читомо», «УкрЛіб», «Чтиво», «Діаспоріана», музеїв, галерей України, де відбувається ознайомлення дітей з найкращими україномовними контентами про мистецтво, науку, культуру, освіту, тощо;

– практичне застосування отриманої інформації, матеріалів, знань і навичок у створенні образів музичних, візуальних композицій, листівок, участь у флешмобах, фестивалях, виставках тощо;

– використання формувального оцінювання під час мистецької діяльності. Нами було створено методичний посібник, який дозволяє реалізувати наступність між початковою та базовою освітою, поступовий перехід від молодшого до підліткового віку в поданих практиках (інструментах) формувального оцінювання та сприяє формуванню життєвих цінностей та орієнтирів, розвитку критичного мислення учнів, особистості учня у процесі опанування мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній

комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття творчого потенціалу; залучення до культурних процесів в Україні. Це дає можливість для розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним змістом; комунікації (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій); планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією; рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності [5, с. 5–10].

Отже, все це дозволяє виявити підліткам активність в процесі естетичного виховання, пізнання мистецтва, усвідомити важливість творчої діяльності для самореалізації, усвідомити загальнолюдські, естетичні та художні цінності, транслятором яких є мистецтво, виявити активну громадянську позицію у збереженні культури, в утвердженні рівності як основи демократії та визнання особливостей різних культур, шанування досягнень українців у мистецькій і науково-дослідницькій діяльності, запобігання геноциду українського народу.

Література:

1. Нова українська школа. Простір освітніх можливостей. Концепція / за заг. ред. М. Грищенка. Київ. 34 с. URL:<https://mon.gov.ua/education/ua-sch-2016>
2. Серих Л. В. Методика взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків. *Педагогічні науки: Вісник Глухівського національного педагогічного університету ім. Олександра Довженка*: зб. наук. праць. Вип. 27. Глухів, 2016. С. 177–184.
3. Серих, Л.В. Мистецтво в контексті протидії агресії. *Протидія геноциду українського народу: матер. Міжнар. наук. -практ. конф. 8 травня 2023*. Україна. Офіс підтримки вченого. Київ. URL:<https://sso.org.ua/mozhlyvosti/>
4. Серих Л. В. Модель взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків. *Science Rise: Pedagogical Education*. Київ. №3 (23). 2018. С. 41–45.
5. *Формувальне оцінювання мистецької освітньої галузі НУШ: адаптаційний цикл: методичний посібник* / за заг. ред. Л. В. Серих; КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кафедра теорії і методики змісту освіти. Суми: НВВ КЗ СОІППО. 2023. 101 с.